

JAARVERSLAG 2010

KNNV Afdeling Amersfoort e. o.

(Interim-)Bestuur 2010

Het jaar 2010 is overbrugd met een interim-bestuur dat is benoemd tijdens de ledenvergadering op 13 januari. In de ledenvergadering van 24 november is het interim-bestuur benoemd tot bestuur. Het bestuur bestaat uit Erwin Adema, Atty van Dijk, Bart Iping (secretaris), Han Schippers (penningmeester) en Arie van den Bremer (voorzitter).

In 2010 zijn er drie bestuursvergaderingen geweest. Belangrijke agendapunten waren de communicatie met de leden (e-mail en Konvo), de statuten, ledenwerving, KNNV 100 jaar en de Natuuracademie.

Tijdens de interim-periode bleek dat er geen statuten waren. Besloten werd deze op te stellen. De notaris van de landelijke vereniging heeft de statuten op basis van het opgestelde concept opgemaakt en laten registreren bij de Kamer van Koophandel op 28-04-2010. De statuten zijn vooral van belang om financiële risico's bij handelingen door bestuursleden te voorkomen.

Ledenwerving

Een van de doelstellingen van het interim-bestuur was het werven van 10 nieuwe leden. Daarvoor zijn de volgende ideeën geopperd:

- Maken van een afdelingsfolder.
Deze is gemaakt en kan via de KNNV-site geprint worden;
- Verbeteren van onze website.
Daar is hard aan gewerkt door Wim de Lange en Rogier Foijer. Er is samengewerkt met de landelijke webmaster die een nieuwe lay-out heeft ontwikkeld voor alle afdelingen van de KNNV;
- Aanwezigheid bij regionale natuurdagen.
Er is deelgenomen aan een natuurdag in oktober bij CNM De Schothorst. Het resultaat liet te wensen over. De actie 10-10-10 is niet geslaagd vanwege onvoldoende belangstelling van het publiek en vrijwel geen ondersteuning of PR van de landelijke vereniging.
- Via cursussen.
Dat was een succes. Zie verslag elders.

Ledenmutaties 2010

In 2010 hebben de onderstaande ledenmutaties plaatsgevonden. Dat houdt in dat het ledenaantal met 10 is toegenomen. De doelstelling van het interim-bestuur is dus gehaald.

Nieuwe leden 2010

Frigga Kruse	AMERSFOORT
Ine van Maren	SCHERPENZEEL GLD
Jan Oudemans	AMERSFOORT
Els Ruychaver	SOEST
Erwin Adema	AMERSFOORT
Hans Peter Reinders	LEUSDEN
Yoke de Haard-Stevenhagen	LEUSDEN
Madelon Laudy	AMERSFOORT
Gabrielle Bartelse	AMERSFOORT
Petra de Booij	LEUSDEN
Douwe van Dijk	LEUSDEN
Tijmen den Ouden	AMERSFOORT
Hetty van den Heuvel	LEUSDEN
Hanneke de Winter- van Ramele	LEUSDEN
Antoinette Bolscher	LEUSDEN
Jaap Wijkstra	LEUSDEN
Tom Huijbregts	LEUSDEN
Gert Lodewijk	AMERSFOORT
Gerard van Haaff	AMERSFOORT

Opzeggingen 2010

José de Klepper	LEUSDEN
Job de Klepper	LEUSDEN
Frans Balk	AMERSFOORT
Mevr. Balk-Hendriks	AMERSFOORT
Mariëtte van Est	LEUSDEN
De Bakker	AMERSFOORT
Victor Verrijp	ACHTERVELD
Bremer	AMERSFOORT
Gerrit Visscher	WIJHE

Cursusresultaten Natuuracademie 2010

De KNNV heeft in 2010 samen met de Centra voor Natuur en Milieu De Schothorst en De Schoolsteeg een programma met kleine natuurcursussen georganiseerd in het kader van het jaar van de biodiversiteit. Dit programma werd de Natuuracademie genoemd. Via de cursussen werd geprobeerd de KNNV meer bekendheid te geven bij het algemeen publiek en leden in staat te stellen kennis te maken met een andere 'specialisatie'. De resultaten waren boven verwachting, zoals in onderstaande tabel is te zien. Totaal 203 deelnemers. Naast het primaire doel van

kennisoverdracht, waren er ook twee subdoelen, namelijk een kleine bron van inkomsten creëren en ledenwerving. Dat laatste werd geprobeerd door KNNV-leden 50 % korting op de cursuskosten te geven. Het resultaat van de ledenwerving is elders in dit verslag opgenomen. Het financiële resultaat was ruim €300,-.

De docenten van de cursus werden steeds ondersteund door leden van het bestuur.

Het bestuur heeft de conclusie getrokken dat de Natuuracademie voor herhaling vatbaar is.

Minicursussen Natuuracademie 2010

Onderwerp	Docent	Aantal deelnemers
Vogels	Kees van Wegen	24
Planten	Arie van den Bremer	22
Grassen	Hanneke den Held	14
Orchideeën	Theo Uneken	22
Vissen	Willem Kuijsten	15
Libellen	Frank Bos	11
Sprinkhanen	Floris Brekelmans	15
Korstmossen	Leo Spier	37
Mossen	Jan Pellikaan	43

Excursies

Dwingelerveld

In het verleden organiseerde de afdeling zogenaamde spetterexcursies. Dat waren gewaarde

activiteiten. Om te onderzoeken of er nog steeds behoefte is aan een dergelijke excursie, werd besloten ook dit jaar een spetterexcursie te organiseren. Op 5 september 2010 vertrokken we met een aantal auto's naar het Dwingelerveld in Drenthe. Daar kregen we in de informatieschuur van Staatsbosheer een presentatie over het ecosysteem van het Dwingelerveld, met name over de onderlinge relaties van de vele veentjes die je in dit nationale park kunt vinden. Ze zijn namelijk niet geïsoleerd van elkaar maar met elkaar verbonden omdat ze samen in oude slenk-patronen liggen die in de

ijstijden zijn gevormd. In de middag zijn we naar buiten gegaan om de veentjes van dichtbij te bekijken. Wat daarbij opvalt is de grote variatie aan veentjes. Er zijn er met open water maar ook die geheel zijn dicht gegroeid. Het mooiste veentje is wel Poort II. Dit veentje bevat een complete hoogveenvegetatie met onder andere veenbes en hoogveenveenmos.

Erwin Adema

Wensexcursie

Tijdens de kerst was het mogelijk voor mensen in verzorgingscentrum Nijstede een kerstwens in de kerstboom te hangen. Cokky van der Pot, die al heel lang lid is van onze vereniging maar thans helaas slecht ter been, had in die boom de wens opgehangen nog een keer met een excursie van de KNNV mee te kunnen gaan. In overleg met het CNM De Schoolsteeg in Leusden is er een excursie door de Struintuin van het milieucentrum geregeld. Deze tuin is niet rolstoelvriendelijk, maar met hulp van veel aanwezige KNNV'rs was dat geen groot probleem. Cokky heeft deze actie zeer gewaardeerd.
Wout de Jong

Contacten met andere natuurorganisaties

Op meerdere plaatsen kom je KNNV'rs tegen. Elders in dit verslag is daar meer over te lezen maar uit de losse pols nog een paar voorbeelden.

- Meerdere KNNV'rs hebben hun steun verleend aan de gidsencursus van het IVN in Amersfoort, in de vorm van een docentschap, mentorschap en individuele hulp aan cursisten;
 - KNNV'rs kom je tegen tijdens de waarnemingsbijeenkomsten van de gemeente Amersfoort, die onder leiding staan van onze leden Erik Beers en Renée van Assema;
- Bij de natuurwandelingen van het IVN zijn er gidsen die ook lid zijn van onze vereniging;
 - Op de Eemhoeve in Bunschoten heeft een inventarisatie van planten plaatsgevonden samen met het IVN. Een gebied van 2 ha met maar liefst 320 soorten planten;
 - Enkele KNNV'rs zijn vrijwilliger bij CNM 'de Schoolsteeg' in Leusden.

Werkgroep Vogels

De vogelwerkgroep komt langzaam op stoom. In 2009 waren er een aantal excursies in Hardeveld en in de Flevopolder, vooral om vertrouwd te raken met geluiden van vogels. In 2010 weer gevolgd door vogelwandelingen in de zomer en als laatste een wandeling in dichte mist in een ijzig winters landschap in Bloedaal op 30 december 2010 j.l. Buiten de constante verkeersruis (niet storend als je er niet op let!) van rijksweg 28, deed de verstilde omgeving van Bloedaal weldadig aan. Er waren niet veel vogels.

Afgelopen jaar 2010 werden ook door andere leden vogelactiviteiten georganiseerd. Bijvoorbeeld de vogelgeluidencursus in het kader van de minicursussen (Natuuracademie) en de inventarisaties. Ook de agrarische natuurvereniging De Vallei Horstee was zeer actief met boerenlandvogels, met de al jaren lopende uilen- en zwaluwentellingen (zie elders in dit jaarverslag).

Willem van Dijk

Verslag van de vogelinventarisatie Den Treek 2010

Het jaar 2010 was het groepje vogel-inventariseerders, veelal door persoonlijke omstandigheden, niet in staat om systematisch de broedvogels te inventariseren. Men concentreerde zich op bijzondere soorten en er werden incidenteel wat losse waarnemingen gedaan. Bijzondere waarnemingen waren:

De **Nachtzwaluw**. Dit jaar werden op meerdere plaatsen baltsende vogels gehoord en gezien, een succesje voor het heideherstelprogramma.

Tijdens een avondexcursie op 26 juni, met boswachter Martin Nolsen, kwam een **Ransuil** een zandbad nemen.

De **Raven** hadden in 2009 hun vaste nestplek verlaten en geen jongen voortgebracht. Dit jaar bleken ze een nieuwe plek te hebben gevonden en kon op 1 juni genoten worden van een spectaculair show van 4 jonge raven met hun voerende ouders. Bij het Treekermeertje werden jonge **Kruisbekken** met hun ouders gezien. De indruk was dat er minder **Roodborsttapuiten** tot broeden zijn gekomen. Hoewel ieder voorjaar enkele **Geelgorzen** een zangpost bezetten, is er helaas nog nooit een broedgeval vastgesteld. Van de spechten kan gezegd worden dat er een paartje **Zwarte specht** in ieder geval 1 jong heeft grootgebracht, dat op het Langeveen nogal wat **Groene spechten** rondvlogen, dat een paartje **Kleine bonte**

spechten bij het Langeveen werd gesignaleerd. Bovendien is er een opvallende toename van **Grote bonte spechten** waargenomen door het hele gebied. Een bijzondere dwaalgast was de **Rode wouw**. Het vaste groepje vogelaars bestaat uit Anneke de Jong, Gideon Vreeman en ondergetekende.

Alice van Hunnik.

Inventarisatieproject den Treek

Voor de systematische inventarisaties in den Treek van ondermeer planten (en grassen), mossen, paddenstoelen, vlinders, libellen en amfibieën is veel werk verricht. De veldwerkzaamheden zijn in 2010 grotendeels afgerond. De coördinatoren zijn gestart met de verslaglegging. Naar verwachting zal de rapportage in 2011 gereed komen.

Floroninventarisatie km-vakken Stoutenburg en Bloedaal

Op verzoek van de Floron (Wim Vuik, coördinator voor ons district), zijn door de KNNV in 2010 twee zogenaamde km-vakken voor de Floron geïnventariseerd. Bij de Floron gaat het om het voorkomen van plantensoorten en bij bijzondere planten ook om de abundantie. Daarvoor zijn door de Floron streeplijsten ontwikkeld. De twee genoemde vakken liggen tegen elkaar aan. In het Bloedaalvak ligt 60% in het nieuwe natuurgebied en 40% is agrarisch ten zuiden van het natuurgebied. De Barneveldse beek loopt er dwars doorheen. Het vak Stoutenburg ligt ten oosten

van de dorpskern Stoutenburg en ten noorden van het valleikanaal. De inventarisatie is begonnen in april en geëindigd in oktober 2010.

Bloedaal is interessant omdat het voor een groot deel nieuwe natuur is met veel pioniersoorten. Er zijn 310 soorten ontdekt. Er hebben zich ook al heel bijzondere soorten gevestigd zoals Riviertandzaad (zie foto), Slijkgroen, Blauwe knoop, Klokjesgentiaan en Moeraswolfsklauw. Stoutenburg lijkt erg agrarisch maar er is meer. Totaal 240 soorten waaronder Bosaardbei, Behaarde boterbloem en Witte els.

Arie van den Bremer

Natuurlijke maïsranden

In de Gelderse Vallei zijn in 2010 de randen van snijmaïssakkers ingezaaid met een natuurlijk mengsel. 24 boeren deden mee aan het project, ruim 21 kilometer werd ingezaaid met een mengsel van

bloemen, kruiden en cultuurgewassen. De randen van 6 meter breed hadden als doel een bijdrage te leveren aan de biodiversiteit en aan de belevingswaarde van het landschap. Het resultaat op beide onderdelen werd positief gewaardeerd. Er kwamen veel leuke reacties van mensen uit de omgeving over de kleurrijke randen. Door verschillende vrijwilligersgroepen, waaronder veel leden van de KNNV, werd monitoring verzorgd van de bijdrage aan natuur en landschap. Het effect van de randen was positief. In de randen werden gemiddeld 17 tot 20 soorten (zweef)vliegen, bijen, vlinders en libellen aangetroffen. Vergeleken met de reguliere

maïspercelen, waarvan als 'blanco' ook een aantal randen zijn geïnventariseerd een grote variatie. In snijmaïs werden slechts één of enkele soorten gevonden. De randen zijn ook belangrijk voor vogels. In het najaar zijn veel zaadetende soorten waargenomen. En in de winter, zeker tijdens de sneeuwperiodes, trokken veel groepen vinkachtigen rond langs de randen. Vooral grote gemengde groepen van 200 tot 300 Groenlingen en Kepen. Daartussen ook Vinken, Goudvinken en Kneuen. Het randenbeheer werd in 2010 als pilotproject uitgevoerd door agrarische natuurvereniging Vallei Horstee. Op basis van de goede resultaten is het de bedoeling om dit de komende jaren voort te zetten.

Hans veurink

Uilen en Zwaluwen

De vogels van het boerenland hebben het vaak moeilijk. In het kleinschalige cultuurlandschap van de Gelderse Vallei komen nog veel vogels voor van de boerenerven. Vooral steenuil, kerkuil, huiszwaluw en boerenzwaluw vragen bescherming. Er is een groep van ruim 30 vrijwilligers actief met deze vier soorten. Ronde de maand juni worden alle geschikte erven bezocht van boeren en buitenlui. De aanwezige zwaluwnesten worden geïnventariseerd en bewoners krijgen advies over het geschikt maken van het erf. Met kleine maatregelen zoals het plaatsen van kunstnesten, het open laten staan van staldeur of raampje, het aanleggen van een modderpoeltje, is vaak al veel te bereiken. De vrijwilligers telden 1191 bezette nesten van de boerenzwaluw op 261 adressen (gemiddeld 4,6 per erf). Verder 536 huiszwaluwnesten op 114 adressen (gemiddeld 4,7 per erf). Voor steenuil en kerkuil zijn ruim 30 nestkasten geplaatst op geschikte erven. De inventarisatie van deze soorten is nog niet compleet. Een leuk project in 2010 was de aanleg van tijdelijke wandjes voor oeverzwaluwen. Drie agrariërs die een hoop zand op het erf hadden liggen, hebben hier op verzoek van de werkgroep een

steil wandje aan gemaakt. Twee van de drie werden bezet door oeverzwaluwen. Op één plaats zat een kolonie van 70 nesten. Een bijzonder leuk en aansprekend resultaat.

Hans Veurink

Nachtvlinderwerkgroep

Afgelopen zomer is de nachtvlinderwerkgroep 5 keer actief geweest op de vaste stek in Stoutenburg. Doordat de werkgroep erg klein is (6 personen), kan een afgesproken avond al snel niet doorgaan als er een paar mensen met vakantie of om andere redenen verhinderd zijn. Maar toch 5 mooie avonden, met af en toe een zeer enthousiaste JNM-er erbij, die wat extra informatie gaf. Al met al een geslaagd seizoen.

Op 28-5 vingen we nieuwe soorten voor de locatie, allen tandvlinders, waar de groep nog niet zoveel mee te maken heeft gehad

Op 18-6 was de avond van de Oranjegeel halmuiltje. We vingen er 40!!! En dank zij de aanwezigheid van de JNM-er, keken we ook beter naar de dwergspanners en micro's.

Op 9-7, **de Nationale Nachtvlindernacht**, kwamen een paar prachtige aaskevers op het laken. Maar ook kregen we een paar Gele agaatspanners op licht. Ook hadden we die avond 4 mooie Vliervlinders en mannetjes van de Witvlakvlinder te gast.

Op 31-7 vingen we voor het eerst een Kajatehoutspanner, een prachtige vlinder om te zien. Die avond vingen we ook al tien Eikenprocessievlinders. Op stroop kwamen tien Piramidevlinders en een Populierenpijlstaart!

Op 14-8 begon het met meerdere Oranje wortelboorders. Ook de Hagedoornvlinder was goed vertegenwoordigd. Een heel mooi spannertje is de Wederikspanner.

De lichtval die we vorig jaar mochten aanschaffen bewees goede dienst. Na de vangavond konden we die onder een afdak laten staan en de volgende morgen waren dan de vlinders goed te determineren.

Alice van Hunnik

Werkgroep planten

De plantenwerkgroep van de KNNV is in 2010 totaal 9 keer bijeengewees. Het aantal mensen dat op de e-maillijst stond was 20 en per activiteit deden 6 tot 10 mensen mee (zowel leden als niet leden). Enkele deelnemers zijn ook lid geworden van de KNNV. De bezochte locaties waren onder andere:

- De Schammer in Leusden met Muizenstaartje en een dubbele Dagkoekoeksbloem. Deze laatste is een speling van de natuur;
- Waterpark in Nieuwland in Amersfoort met als bijzondere waarnemingen Kleine lisdodde en Heen;
- De verlaten volkstuin aan het Valleikanaal in Leusden met de rode lijstsoort Absintalsum (lijkt op Bijvoet maar zilvergrijs);
- Het land van Kees Tolboom aan de Asschatterweg in Leusden, met als bijzonderheid Slipbladkaardenbol;
- De Buurtweg in De Treek met bijvoorbeeld de mooie Dubbelloofvaren in de sloot;
- Bloeidaal in Amersfoort met Riviertandzaad, Blauwe knoop en Slijkgroen .

Er zijn ook enkele determinatieavonden geweest in het gebouw van 'De Schoolsteeg'. Met
binocularen werd een en ander op naam gebracht.

Arie van den Bremer